

Anonymizované znenie

Preklad

C-35/22 – 1

Vec C-35/22

Návrh na začatie prejudiciálneho konania

Dátum podania:

17. január 2022

Vnútroštátny súd:

Audiencia Provincial de Málaga

Dátum rozhodnutia vnútroštátneho súdu:

14. december 2021

Odvolaťka:

Cajasur Banco, S. A.

Odporcovia v odvolacom konaní:

JO

IM

**SECCION N.º 6 DE LA AUDIENCIA PROVINCIAL DE
MÁLAGA**

(šiesty senát Provinčného súdu Malaga, Španielsko)

[omissis]

[omissis] [označenie vnútroštátneho súdu, ako aj účastníkov konania a ich zástupcov]

I. SKUTKOVÝ STAV

PO PRVÉ. Juzgado de Primera Instancia 18bis de Málaga (Súd prvého stupňa č. 18a v Malage, Španielsko) rozsudkom z 2. marca 2020 vydaným v konaní [omissis] rozhodol takto:

„Vzhľadom na vyššie uvedené tento súd **VYHOVUJE** žalobe, ktorú podali PANI IM a PÁN JO [omissis] v KONANÍ O URČENIE NEPLATNOSTI VŠEOBECNÝCH ZMLUVNÝCH PODMIENOK a o PEŇAŽNÉ PLNENIE proti spoločnosti CAJASUR BANCO, S. A., SOCIEDAD UNIPERSONAL, [omissis], a v dôsledku toho vydáva toto rozhodnutie:

– **URČUJE**, že ‚podmienka týkajúca sa nákladov‘ obsiahnutá v notárskej zápisnici o ZMLUVE O HYPOTEKÁRNOM ÚVERE uzavretej medzi účastníkmi konania – osobitne piata podmienka týkajúca sa nákladov na zriadenie záložného práva – je **NEPLATNÁ**,

– **UKLADÁ** žalovanej povinnosť **ZAPLATIŤ** žalobcom SUMU 488,69 eura týkajúcu sa notárskych poplatkov (50 % sumy, ktorú žalobcovia pôvodne žiadali), manipulačných poplatkov (50 % sumy, ktorú žalobcovia pôvodne žiadali), 100 % registračných poplatkov okrem dane z právnych úkonov uzavretých formou notárskej zápisnice, a to za uvedených podmienok, spolu so zákonnými úrokmi podľa článku 1.896 Código Civil (občiansky zákonník), teda odo dňa zaplatenia, a bez toho, aby bol dotknutý článok 576 Ley de Enjuiciamiento Civil (občiansky súdny poriadok),

– **UKLADÁ** žalovanej povinnosť **VYPUSTIŤ** uvedené ustanovenie zo zmluvy za uvedených podmienok,

– **URČUJE**, že uvedená zmluva v zostávajúcej časti *nad'alej* existuje,

– **UKLADÁ** žalovanej povinnosť **NAHRADIŤ TROVY KONANIA**. “

PO DRUHÉ. Po podaní odvolania proti uvedenému rozsudku bol na účely jeho prejednávania, hlasovania a rozhodnutia o ňom vytýčený termín 8. februára 2022.

PO TRETIÉ. Uvedené odvolanie smeruje výlučne proti časti výroku rozsudku, ktorá sa týka uloženia povinnosti nahradiť trovy konania žalovanej na základe článku 395 [Ley 1/2000, de 7 de enero, de Enjuiciamiento Civil (zákon č. 1/2000 zo 7. januára 2000, občiansky súdny poriadok (ďalej aj ako „LEC“)].

PO ŠTVRTÉ. Účastníci konania boli najprv vyzvaní, aby sa vyjadrili k opodstatnenosti podania návrhu na začatie prejudiciálneho konania na Súdnom dvore Európskej únie vzhľadom na najnovšiu judikatúru Tribunal Supremo (Najvyšší súd, Španielsko) vyjadrenú okrem iného v rozsudku prvého civilného senátu Tribunal Supremo (Najvyšší súd) z 8. júna 2021 (ROJ:STS 2295/2021), v rozsudku Tribunal Supremo (Najvyšší súd) z 22. septembra 2021 (ROJ:STS 3421/2021) a v rozsudku Tribunal Supremo (Najvyšší súd) z 22. septembra 2021 (ROJ:STS 3413/2021).

PO PIATE. [omissis] [vnútroštátny súd rozhodol o podaní tohto návrhu na začatie prejudiciálneho konania]

II. PRÁVNÝ STAV

Po prvé. Vymedzenie predmetu odvolania.

- 1 Toto konanie ja založené na určení neplatnosti podmienky (podmienky týkajúcej sa nákladov) z dôvodu, že je nekalá, uvedenej v notárskej zápisnici o zmluve o hypotekárnom úvere uzavretej medzi zmluvnými stranami, pričom jednou z nich (dlžníkmi) sú spotrebitelia, a preto sa uplatní smernica 93/13/EHS, ako aj španielske právne predpisy na ochranu spotrebiteľov a užívateľov, konkrétne [Real Decreto Legislativo 1/2007, de 16 de noviembre, por el que se aprueba el texto refundido de la Ley General para la Defensa de los Consumidores y Usuarios y otras leyes complementarias (kráľovský legislatívny dekrét č. 1/2007 zo 16. novembra 2000, ktorým sa schvaľuje prepracované znenie všeobecného zákona o ochrane spotrebiteľov a užívateľov a ďalších doplňujúcich zákonov)] a [Ley 7/1998, de 13 de abril, sobre condiciones generales de la contratación (zákon č. 7/1998 z 13. apríla 1998 o všeobecných zmluvných podmienkach)].
- 2 Po podaní žaloby spotrebiteľmi došlo k uznaniu nároku zo strany žalovanej, aj keď sa vychádzalo z určitých konkrétnych súm, ktoré boli neskôr akceptované. To znamená, že sa vychádza z uznania nekalej povahy, ale nie súm vyplývajúcich z tejto neplatnosti v plnej výške. V rozsudku je uvedené toto uznanie nároku a tieto sumy, ktoré žalovaná uznala.
- 3 Napadnutým rozsudkom však bola žalovanej uložená povinnosť nahradiť trovy konania s odôvodnením, že aj napriek uznaniu nároku sa žalobe z vecného hľadiska vyhovel.
- 4 Článok 395 [občianskeho súdneho poriadku], ktorý upravuje konanie v Španielsku, stanovuje:

Článok 395. Uloženie povinnosti nahradiť trovy konania v prípade uznania nároku

1. Ak žalovaný uzná nárok uplatnený žalobou pred tým, ako sa k nej vyjadrí, povinnosť nahradiť trovy konania sa neuloží okrem prípadu, že súd rozhodne, že žalovaný konal v zlej viere, a svoje rozhodnutie náležite odôvodní.

Predpokladá sa, že žalovaný v každom prípade konal v zlej viere, ak pred podaním žaloby bola žalovanému zaslaná hodnoverná a odôvodnená platobná výzva alebo ak sa začalo mediačné konanie alebo bola proti nemu podaná žiadosť o zmier.

2. Ak k uznaniu nároku dôjde po predložení vyjadrenia k žalobe, použije sa odsek 1 predchádzajúceho článku.

Po druhé. Najnovšia judikatúra Tribunal Supremo (Najvyšší súd)

- 5 K problematike uznania nároku v konkrétnych oblastiach súvisiacich so všeobecnými zmluvnými podmienkami spotrebiteľských zmlúv sa Tribunal Supremo (Najvyšší súd) nedávno vyjadril v rozsudku prvého civilného senátu Tribunal Supremo (Najvyšší súd) z 8. júna 2021 (ROJ:STS 2295/2021), v rozsudku Tribunal Supremo (Najvyšší súd) z 22. septembra 2021 (ROJ:STS 3421/2021) a v rozsudku Tribunal Supremo (Najvyšší súd) z 22. septembra 2021 (ROJ:STS 3413/2021).
- 6 V prvom rozsudku z 8. júna 2021 Tribunal Supremo (Najvyšší súd) spomenul prípad uloženia povinnosti nahradiť trovy konania v prípade uznania nároku, ak tomuto uznaniu predchádzala výzva žalovanému (článok 395 ods. 1 občianskeho zákonníka), a odkázal na svoj rozsudok č. 131/2021 z 9. marca 2021. Tribunal Supremo (Najvyšší súd) pri výklade tohto prípadu, vychádzajúc z toho, že finančnej inštitúcii bola najprv zaslaná výzva, ale pred uplynutím lehoty uvedenej v tejto výzve došlo k podaniu žaloby a finančná inštitúcia neskôr uznala nárok uplatnený touto žalobou, konštatoval, že článok 395 LEC sa má vykladať v tom zmysle, že žalovaná nekonala v zlej viere, a preto nie je opodstatnené uložiť jej povinnosť nahradiť trovy konania.
- 7 V druhom rozsudku z 22. septembra 2021 je opísaná judikatúra, ktorá sa uplatní na prípad uvedený v článku 395, rovnakým spôsobom ako v ostatných posudzovaných rozsudkoch:

„Ako tento súd uviedol vo svojom rozsudku č. 131/2021 z 9. marca 2021, jedným z cieľov citovaného ustanovenia je podporiť mimosúdne riešenie sporov. Potenciálny žalobca je motivovaný, aby sa usiloval vyriešiť spor bez toho, aby sa obrátil na súd, takže ak sa pokúsil vyriešiť spor mimosúdnu cestou pred podaním žaloby, a jeho nárok nebol uspokojený, pokiaľ druhý účastník sporu uzná nárok uplatnený žalobou, predpokladá sa, že konal v zlej viere, a uloží sa mu povinnosť nahradiť trovy konania. Naopak, ak sa podá žaloba bez predchádzajúceho pokusu o mimosúdne riešenie sporu zaslaním „hodnovernej a odôvodnenej výzvy“, začatím mediačného konania alebo podaním žiadosti o zmier, žalobcovi hrozí, že

bude musieť znášať vlastné trovy konania, ak žalovaný uzná nárok uplatnený žalobou pred tým, ako sa k nej vyjadrí, keďže s cieľom podporiť uznanie nároku (ktoré urýchľuje riešenie sporov a umožňuje, aby justičné orgány nemuseli používať svoje zdroje na riešenie sporov, ktoré si tieto zdroje nevyžadujú) zákon oslobodzuje od povinnosti nahradiť trovy konania žalovaného, ktorý uzná nárok, pričom nekoná v zlej viere. Potenciálny žalovaný je týmto spôsobom tiež motivovaný, aby vyriešil spor mimosúdnu cestou, keďže v prípade, ak nevyhovie mimosúdnej výzve, ktorú mu zašle budúci žalobca, a budúci žalobca bude nútený podať žalobu na súde, v prípade ak žalovaný uzná nárok uplatnený žalobou, uloží sa mu povinnosť nahradiť trovy konania z dôvodu, že sa predpokladá, že konal v zlej viere. 4. Článok 395 ods. 1 občianskeho súdneho poriadku, ktorý sa uplatní vzhľadom na časovú pôsobnosť, nie je v rozpore s právom EÚ, dokonca ani v prípade, ak sa uplatní v sporoch týkajúcich sa nekalých podmienok. Zásadu ochrany spotrebiteľa, k aspektom ktorej patrí zásada efektivity ochrany pred nekalými podmienkami, ktorá vyplýva zo smernice 93/13/EHS, treba zosúladiť s inými zásadami práva EÚ, ako je zásada týkajúca sa zaručenia riadneho výkonu spravodlivosti, ktorá je nevyhnutná pre efektivitu zásady právneho štátu, ktorá je jedným z pilierov právneho poriadku EÚ. 5. Jeden z aspektov tejto zásady riadneho výkonu spravodlivosti spočíva v zabezpečení, aby sa prostriedky súdov, ktoré sú vždy obmedzené, vždy používali na riešenie tých vecí, ktoré nevyhnutne musí vyriešiť súd, lebo nie je možné dospieť k mimosúdnu riešeniu. Čas a zdroje, ktoré treba použiť na riešenie iných vecí, o ktorých musí nevyhnutne rozhodnúť súd, sa tak nebudú míňať na veci, ktoré možno vyriešiť mimosúdnu cestou. 6. Je to navyše aj v prospech spotrebiteľa, keďže súdne konanie je pomalým, drahým a neistým (zmeškanie lehoty, zánik práva urobiť úkon pre zmeškanie lehoty atď.) spôsobom riešenia sporov, ktorých je účastníkom. 7. Tieto dôvody vysvetľujú, prečo sa EÚ jednoznačne rozhodla podporovať mimosúdne riešenie sporov, a to aj v spotrebiteľských veciach, čo je vyjadrené v predpisoch, akými sú nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 524/2013 z 21. mája 2013 o riešení spotrebiteľských sporov online alebo smernica Európskeho parlamentu a Rady 2013/11/EÚ z 21. mája 2013 o alternatívnom riešení spotrebiteľských sporov.“

- 8 V tomto rozsudku je jednoznačne vysvetlené, že ak sa podá žaloba bez predchádzajúceho pokusu o mimosúdne riešenie zaslaním „hodnovernej a odôvodnenej výzvy“, začatím mediačného konania alebo podaním žiadosti o zmier, žalobcovi hrozí, že bude musieť znášať vlastné trovy konania, ak žalovaný uzná nárok uplatnený žalobou pred tým, ako sa k nej vyjadrí. To znamená, že o uložení povinnosti nahradiť trovy konania sa v prípade uznania nároku rozhodne podľa nasledujúcich kritérií: 1. Ak bola banke zaslaná výzva, a banka na ňu neodpovedala, v prípade podania žaloby jej možno uložiť povinnosť nahradiť trovy konania, ktorého predmetom je uplatnenie nároku. 2. Ak bola banke zaslaná výzva, ale nebol jej poskytnutý dostatočný čas na to, aby na ňu odpovedala, v takom prípade jej nebude uložená povinnosť nahradiť trovy neskoršieho konania, ktorého predmetom je uplatnenie nároku. 3. Ak banke nebola zaslaná výzva a podá sa priamo žaloba, v takom prípade jej nebude

uložená povinnosť nahradiť trovy uvedeného konania, ktorého predmetom je uplatnenie nároku, ak banka uzná tento nárok.

- 9 V treťom z uvedených rozsudkov sa konsoliduje spomenutý systém.

Po tretie. Posúdenie zo strany senátu a otázky, ktoré sa majú položiť

- 10 Z vyššie uvedeného vyplýva, že podľa ustálenej judikatúry Tribunal Supremo sa mala žalovanej (finančnej inštitúcii) uložiť povinnosť nahradiť trovy konania v prípadoch týkajúcich sa všeobecných zmluvných podmienok bez ohľadu na to, či jej bola pred podaním žaloby zaslaná výzva. Ak teda bola zaslaná predchádzajúca výzva, a finančná inštitúcia jej nevyhoví a neskôr sa podá žaloba, je opodstatnené uložiť jej povinnosť nahradiť trovy konania, aj keď uznala nárok uplatnený žalobou. Ak však nebola zaslaná predchádzajúca výzva a finančná inštitúcia po začatí súdneho konania uzná nárok uplatnený žalobou, neuloží sa jej povinnosť nahradiť trovy konania, lebo nekonala v zlej viere.
- 11 Tým by mohlo byť dotknuté v prvom rade právo na účinný prostriedok nápravy [článok 47 Charty základných práv Európskej únie (Ú. v. ES C 364, 2000, s. 1)], keďže právo na uplatnenie nároku a úplná náhrada škody sú podmienené povinným predchádzajúcim mimosúdny postupom. Na to, aby spotrebiteľ mohol byť úplne odškodnený, teda musí nevyhnutne uskutočniť predchádzajúci mimosúdny úkon, pričom nemôže priamo podať návrh na začatie súdneho konania, keďže v prípade uznania nároku mu nebudú nahradené náklady spojené s týmto konaním, aj keď ide o nekalé podmienky, ktoré nie sú záväzné. Ako uviedol Súdny dvor (rozsudok vo veci C-243/08, Pannon GSM, bod 28), nezáväznosť nemôže závisieť od toho, či alebo kedy spotrebiteľ namietal, že určitá zmluvná podmienka je nekalá, alebo napadol jej platnosť, ako to potvrdil Súdny dvor, keď konštatoval, že „... článok 6 ods. 1 smernice sa má vykladať v tom zmysle, že nekalá zmluvná podmienka nezaväzuje spotrebiteľa a že v tejto súvislosti nie je potrebné, aby spotrebiteľ túto podmienku vopred úspešne napadol“.
- 12 Podaný výklad by rovnako mohol ovplyvniť právo spotrebiteľa na úplnú náhradu škody, lebo z tohto výkladu vyplýva, že spotrebiteľ nevyhnutne musí uplatniť svoj nárok pred podaním žaloby mimosúdnou výzvou, aby zabezpečil, že bude mať také právo (článok 6 ods. 1 smernice 93/13/EHS). V uvedenom rozsudku Tribunal Supremo (Najvyšší súd) z 8. júna 2021 sa uvádza: „Požiadavka, aby spotrebiteľ najprv zaslal mimosúdnou výzvou za takých podmienok a v takých lehotách, ktoré umožnia adresátovi výzvy uspokojivo na ňu odpovedať, aby v prípade, ak žalovaný uzná nárok uplatnený žalobou, spotrebiteľovi nehrozilo, že bude musieť znášať vlastné trovy konania, nepredstavuje neprimeranú prekážku efektivity smernice 93/13/EHS a konkrétne toho, aby spotrebiteľ nemusel byť viazaný nekalou podmienkou bez toho, aby musel znášať náklady na svojho advokáta, resp. právneho zástupcu, lebo prakticky neznemožňuje ani nadmerne nesťažuje výkon práv, ktoré táto smernica priznáva spotrebiteľovi, keďže je to požiadavka, ktorá sa dá ľahko splniť.“

- 13 Na vyššie uvedené má vplyv skutočnosť, že Tribunal Supremo (Najvyšší súd) v rozsudku z 23. decembra 2015 už rozhodol, že skúmaná podmienka je neplatná, a aj keď následky takej neplatnosti boli postupne definované v judikatúre Tribunal Supremo (Najvyšší súd), judikatúra týkajúca sa následkov takej neplatnosti bola už niekoľko rokov aspoň sčasti ustálená (napríklad banka musela znášať všetky poplatky spojené so zápisom do registra a polovicu odmeny notára). Postup inštitúcií poskytujúcich úvery naopak nie je zameraný na odškodnenie spotrebiteľa v prípade, ak ide o podmienku, o ktorej je známe, že je neplatná, ale spočíva v čakaní, kým spotrebiteľ podá žalobu (v dôsledku čoho zaplatí odmenu svojho advokáta, resp. právneho zástupcu), a uznaní nároku, v dôsledku čoho tieto inštitúcie nemusia zaplatiť trovy konania, keďže im nebola zaslaná predchádzajúca výzva. Opäť by to bolo v rozpore so zásadou úplnej náhrady škody sformulovanej v rozsudku Súdneho dvora z 21. decembra 2016: „Z predchádzajúcich úvah vyplýva, že článok 6 ods. 1 smernice 93/13 sa má vykladať v tom zmysle, že zmluvnú podmienku, ktorá bola vyhlásená za nekalú, treba v zásade chápať tak, že nikdy neexistovala, takže nemôže voči spotrebiteľovi vyvolávať účinky. Určenie nekalej povahy tejto podmienky súdnym rozhodnutím v zásade musí viesť k navráteniu právnej a skutkovej situácie spotrebiteľa, v ktorej by sa nachádzal, ak by uvedená podmienka neexistovala.“
- 14 Treba poznamenať, že podľa vnútroštátneho právneho predpisu – vyššie uvedeného článku 395 občianskeho súdneho poriadku – sa predpokladá, že žalovaný konal v zlej viere, ak mu pred podaním žaloby bola zaslaná hodnoverná a odôvodnená platobná výzva. To však neznamená, že zlá viera môže vyplývať z iných konaní žalovaného, napríklad z toho, že vie, že určitá podmienka je nekalá, a nekoná proaktívne s cieľom odstrániť jej následky a vyhovieť spotrebiteľovi, ale čaká, kým spotrebiteľ podá proti nemu žalobu, pričom vie, že ak mu nebude zaslaná mimosúdna výzva, nebude musieť zaplatiť trovy konania. Alebo dokonca čaká na zaslanie mimosúdnej výzvy, aby obnovil nekalú situáciu spôsobenú podmienkou, o ktorej je známe, že je neplatná.
- 15 [omissis]
- [omissis] [doslovná citácia prejudiciálnych otázok, ktoré sú uvedené nižšie]

TENTO SÚD ROZHODOL O PODANÍ NÁVRHU NA ZAČATIE PREJUDICIÁLNEHO KONANIA NA SÚDNOM DVORE EURÓPSKEJ ÚNIE, ktorému kladie nasledujúce otázky:

1. Je v rozpore s právom na účinný prostriedok nápravy a s článkom 47 Charty základných práv Európskej únie, ak sa od spotrebiteľa na to, aby vyhlásenie určitej všeobecnej zmluvnej podmienky za neplatnú z dôvodu, že je nekalá, spôsobovalo všetky účinky týkajúce sa náhrady škody (vrátane nákladov na súdne konanie) spojené s touto neplatnosťou na základe článku 6 ods. 1 smernice Rady 93/13/EHS z 5. apríla 1993 o nekalých

podmienkach v spotrebiteľských zmluvách, vyžaduje, aby pred začatím súdneho konania najprv uplatnil svoj nárok mimosúdnou výzvou?

2. Je v súlade s právom na úplnú náhradu škody a s efektivitou práva Európskej únie a článku 6 ods. 1 uvedenej smernice, ak sa určí kritérium na uloženie povinnosti nahradiť trovy konania (vrátane nákladov na súdne konanie) v závislosti od toho, či spotrebiteľ najprv zaslal finančnej inštitúcii mimosúdnou výzvu na účely vypustenia uvedenej podmienky zo zmluvy?

[omissis]

[omissis] [prerušenie vnútroštátneho konania a záverečné procesné formulácie]

PRACOVNÝ DOKUMENT